

7073 - خەتنە قىلىشنىڭ ساغلاملىق ۋە دىنى جەھەتتىكى پايدىلىرى

سۇئال

مەن بىر دىنسىز كىشىمەن ، بىراق مىنىڭ شۇنى بىلگۈم كىلىدۇ ، نىمىشقا يەھۇدىي ۋە مۇسۇلمانلار خەتنە قىلىشنى لازىم دەپ هىساپلايدۇ ؟ ماڭا مۇسۇلمان ھەر بىر ئادەمنى ئاللاھنىڭ بىر مۇكەممەل مەخلۇقى دەپ قارايدىغاندەك بىلىنىدۇ . لىكن نىمىشقا ئاللاھنىڭ ياراتقىنى ئۆزگەرتىش بىلەن بۇ مۇكەممەللەكتىن شەكلەنىدۇ ؟ مەن ئەلۋەتتە ساغلاملىق جەھەتتە تازلىققا ئەھمىيەت بىرىشنى بىلىمەن . لىكن مەن سىلەردىن سۇئالىمغا جاقاپ ئىرىشىشنى راستلا ئومۇد قىلىمەن . سىلەرنىڭ كۆڭۈل بۆلگىنىڭلارغا رەھمەت .

تەپسىلى جاۋاپ

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

مۇسۇلمان ئاللاھنىڭ بۇيرۇقلېرىغا بويىسۇنىدۇ . مان بۇ ئىسلامنىڭ مەنسى ، يەنى ئاللاھقا باش ئىگىش ۋە ئۇنىڭ بۇيرۇقلېرىغا بويىسۇنۇش ، مەيلى ئۇنىڭدىكى ھىكمەت ئۇنىڭغا ئىنلىق بولسۇن ياكى بولمىسۇن . چۈنكى بۇيرۇق چۈشورگۈچى - ئاللاھ بولسا ياراتقۇچى ، ھەممىنى بىلگۈچى ، ھەممىدىن خەۋەردار بولۇپ ، ئۇ ئىنساننى ياراتتى ھەمدە ئۇ ئىنسانغا نىمىنىڭ ياخشى ، نىمىنىڭ ياخشى ئەمەسلىكىنى بىلىدۇ . خەتنە قىلىش بولسا مۇسۇلمان ئاللاھقا بويىسۇنۇش ، ئۇنىڭغا باش ئىگىش ، ئۇنى سۇيۇش ھەمدە ئۇنىڭ ھوزۇردىن ئەجىر ، مۇكاپات ئىزدەپ ئىجرا قىلىدىغان شەرىئەت ئەھكاملىرىنىڭ بىرى . ھەمدە ئۇ ئاللاھنىڭ بىر ئىشقا بۇيرىسىلا ، ئۇنىڭدا بىر ھىكمەت بارلىقى ھەمدە بەندە بىلسۇن ياكى بىلمىسۇن ئۇنىڭدا بىر پايدا بارلىقىغا قاتتىق ئىشىنىدۇ . ھېققىسى يوق ، ھېي خەتنە قىلىشنىڭ ساغلاملىق پايدىلىرىنى بىلىشكە ھېرسىمەن سۇئال سورىغۇچى ، بىز بۇ يەردە تەلبىڭگە جاۋابەن ، ھەمدە مۇئىمەنلەرنىڭ ھۆكۈملەرگە بولغان ئىماننىڭ ئېشىشى ، غەيرى مۇسۇلمانلارنىڭ پايدىلىق ئىشلارنى ئىلىپ كەلگەن ، زىيانلىق ئىشلاردىن ساقلىغان بۇ ئىسلام قانۇننىڭ كاتتىلىق جەھەتتىكى بۇ تەرىپىنى كۆرۈشى ئۈچۈن ، خەتنە قىلىشنىڭ ساغلاملىق ۋە شەرىئەتتىكى بىر قىسىم پايدىلىرىنى تىلغا ئىلىپ ئۆتىمىز .

1- دىنى جەھەتتىكى پايدىلىرى :

خەتنە قىلىش بولسا ئاللاھ تەرىپىدىن بۇيرۇلغان ھۆسۈن گۈزەلەشتۈرۈش ھەققىدىكى بۇيرۇقلارنىڭ بىرى بولۇپ ، ئاللاھ بەندىلىرىگە ئۆزلىرىنى ئىچكى ۋە تاشقى جەھەتنىن گۈزەلەشتۈرۈشنى بەلگىلىدى . ئۇ بولسا ئاللاھ ئۇلارنى شۇنىڭ بىلەن ياراتقان تەبئىيلىكىنىڭ مۇكەممەللەتكى ، ھەمدە شۇڭا ئۇ ئىبراھىمەننىڭ دىنىنىڭ ھەنەفىيە (ساپ بىر ئىلاھلىق) لىكتىن مۇكەممەللەتكى . ھەنەفىيەلىكىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ئۈچۈن خەتنە قىلىشنىڭ بىكتىلىشىنىڭ مەنبىي بولسا ئاللاھ ئىبراھىم بىلەن ئەھدىلەشكەندە ھەمدە ئۇنى ئىنسانلارغا رەھبەر قىلىشقا ، ئۇنى نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ ئاتىسى قىلىشقا ، ھەمدە پەيغەمبەرلەر ۋە پادشاھلارنى ئۇنىڭ پۇشتىدىن قىلىشقا ، ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىنى كۆپ قىلىشقا ۋەدە بەرگەندە ھەمدە ئۇنىڭغا ئاللاھ بىلەن ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىنىڭ ئارسىدا ئەھدە بەلگىسىگە ئۇلاردىن ھەربىر پەرزەنتتىڭ خەتنىسىنى قىلىش قىلماقچىلىقىنى ھەمدە بۇ بەلگە ئۇلارنىڭ

بەدىندىكى مەنڭ ئەھدىم بولىدۇ دەپ خەۋەر قىلغاندا بولغان . خەتنە قىلىش ئىبراھىمىنىڭ دىننغا كىرگەنلىكىنىڭ بەلگىسى ھەمدە بۇ ئاللاھنىڭ مۇنۇ سۆزىنى يەشكۈچىنىڭ يېشىمغا ئۇيغۇن : **ئاللاھنىڭ بويىقى** (يەنى ، دىنى) . **ئاللاھنىڭكىدىنمۇ ياخشى كەمنىڭ بويىقى** (دىنى) بار ؟ ھەمدە بىز ئۇنىڭ ئىبادەتچىلىرىمىز . [بەقەرە (ئىنەك) : 138] خەتنە قىلىش بىر ئىلاھچىلارغا نىسبەتەن كىرسىت ئىبادەتچىلىرىنىڭ بويۇنۇش ۋە يۇيۇنىشى بىلەن تەڭ . ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ قارشىچە باللىرىنى يۇيۇندۇرۇش سۈيىدە بويۇغاندا ، ئاندىن ئۇلارنى پاكلايدۇ ھەمدە : " ھازىر خېرىستىئان بولدى ". دەيدۇ . شۇڭا ئاللاھ بىر ئىلاھچىلارغا بىر ئىلاھچىلىق (ھەنەفىيلەك) بويىقىنى بەلگىلىدى ، ھەمدە ئۇنىڭ بەلگىسىنى خەتنە قىلىپ مۇنداق دىدى : **ئاللاھنىڭ بويىقى** (يەنى ، دىنى) .

ئاللاھنىڭكىدىنمۇ ياخشى كەمنىڭ بويىقى (دىنى) بار ؟ ھەمدە بىز ئۇنىڭ ئىبادەتچىلىرىمىز . [بەقەرە (ئىنەك) : 138] .

شۇڭا ئاللاھ خەتنە قىلىشنى ئۆزىنى ئۇنىڭغا ۋە ئۇنىڭغا مەنسۇپ قىلغۇچىلارنىڭ ، ھەمدە پۇتونلەي يالغۇز ئۇنىڭغىلا قۇل بولۇش سۈپىتى بىلەن ئۆزلىرىنى ئۇنىڭغا مەنسۇپ قىلغۇچىلارنىڭ بەلگىسى قىلدى ...

خۇلاسە : **ئاللاھنىڭ بويىقى** بولسا قەلپلەر ئۇنى تونۇش ، ئۇنى سۆپىوش ۋە ئۇنىڭغا سايدىل بولۇش ، ئۇنىڭغا بىرنەرسىنى شىرىك قىلماستىن يالغۇز ئۇنىڭغىلا ئىبادەت قىلىش بىلەن بويالغان ، بەدەنلەر بولسا خەتنە قىلىش ، دوۋسۇن تۈكىنى چوشۇرۇش ، بۇرۇتىنى قىرقىش ، تىرناقلارنى ئىلىش ، قولتۇق تۈكىنى يۈلۈش ، ئېغىز چايقاش ، بۇرۇتىنى چايقاش ، چىشنى چوتکىلاش ۋە ئىستىنجا قىلىشتىن ئىبارەت تەبئىي (فىترەت) خىسلەتلەر بىلەن بويالغان بىر ئىلاھچىلىق دىنى . **ئاللاھنىڭ تەبئىتى** (دىنى) بىر ئىلاھچىلارنىڭ قەلپلەرى ۋە بەدەنلەر بەلگىلىرىنىڭ بەلگىلىرى . "

[تۇھفتۇل مەۋددۇ بىئەھكامىل مەۋلۇد - ئىبىنۇ قەيىم 351 ب]

بالىنىڭ ئانسىنىڭ بالاتقۇسىدىن چىققان چاغدىكى ھالىتىدە قىلىشى شەرت ئەمەس ، ئەگەر بالىغا قىلىنىدىغان مەلۇم نەرسە ئۇنىڭغا پايدىلىق بولسا ھەمدە ساپ دىن تەرىپىدىن بۇيرۇلغان بولسا . مەسىلەن ، تۇغۇلغاندىن كىيىن ئۇنىڭ چېچىنى چوشۇرۇش ، چونكى بۇ ئۇنىڭغا پايدىلىق . پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن :

ئۇنىڭدىن زىيانق نەرسىنى ئىلىۋىتىڭلار .

ۋە شۇنىڭدەك ئۇنىڭغا يۇققان قانىنى يۇيۇنىتىش ، ئانسى بىلەن تۇتىشىدىغان كىندىك يېپىنى كىسىۋىتىش ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ئۇنىڭغا پايدىلىق ئىشلار ئىلىپ بىرىلەدۇ .

2- ساغلاملىق پايدىلىرى :

د. مۇھەممەد ئەللىي بار (ئەنگەلىيەرىكى خان جەمەتى دوختۇرلار ئىننىستۇتىنىڭ بىر ئەزاسى ، جىددىدىكى پادشاھ ئابدۇل ئەزىز ئۇنىۋېرسىتەتكىي پادشاھ فەھىدى تېببىي تەتقىقات مەركىزىنىڭ ئىسلامى تىباھەت فاكۇلتەتنىڭ مەسلىھەتچىسى). ئۆزىنىڭ خەتنە قىلىش دىگەن كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ :

" يېڭى تۇغۇلغان باللارنىڭ (يەنى ، ھاياتىنىڭ بىرىنچى ئىيدىا) خەتنىسىنى قىلىش ئۇلارغا نۇرغۇن ساغلاملىق پايدىلىرىنى ئىلىپ كىلىدۇ ، ئۇلاردىن :

1- زەكەرىدىكى يەرلىك ياللۇغلىنىشنىڭ ئالدىنى ئىلىش : ئۇ خەتنىلىك بولغا ئىلىقتن كىلىپ چىقىدىغان بولۇپ ، خەتنىلىك تارىيىش دىيلىدۇ ھەمدە ئۇ سىيەلمەسىلىكىنى ھەمدە زەكەر ئۇچى ياللۇ غلىرىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ . ھەمدە ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى

داۋالاشقا خەتنە قىلىشنى تەلەپ قىلىدۇ . ئۇزۇنغا سوزۇلغاندا ، بالىنىڭ كەلگۈسىدە نۇرغۇن كىسەللەكەرگە ، ئەڭ خەترى زەكەر راڭغا گىرىپتار بولۇشىغا ئۇچرىتىدۇ .

2- سۈيدۈك يولىدىكى ياللۇغalar : نۇرغۇن تەتقىقاتلار ئىسپاتلىدىكى ، خەتنىسى قىلىنمىغان بالىلار سۈيدۈك يولى ياللۇغلىرىغا ئەڭ كۆپ گىرىپتار بولىدۇ . بەزى تەتقىقاتلاردا خەتنىسى قىلىنمىغان بالىلارنىڭ ئارىسىدىكى گىرىپتار بولۇش نسبىتى 39 ھەسىسىگە يەتكەن . باشقۇ تەتقىقاتلاردا نسبىت 10 ھەسسى بولغان ، يەنە باشقۇ تەتقىقاتلاردا سۈيدۈك يولى ياللۇغلىرىغا گىرىپتار بولغان بالىلارنىڭ 95 % ئى خەتنىسى قىلىنمىغانلىقىنى كۆرسەتتى ، ھالبۇكى خەتنىسى قىلىنغان بالىلارنىڭ گىرىپتار بولۇش نسبىتى 5 % دىن ئاشمىغان .

بالىلاردا ، سۈيدۈك يولى ياللۇغى بەزى ئەھۋاللاردا ئېغىر بولىدۇ . ۋايىس ۋەلنىڭ سۈيدۈك يولى ياللۇغلىرىغا گىرىپتار بولغان 88 بىلاھەقىدە ئىلىپ بارغان تەتقىقاتىدا ، ئۇلارنىڭ 36 % نىدە ئوخشاش باكتىرييە قاندىمۇ بايقالغان . ئۇلارنىڭ ئۇچى مىڭە پەرددە ياللۇغى بىلەن يۇقۇملانغان . ھەمدە ئىككىسى بۆرەك ئىشلەمەسىلىكە گىرىپتار بولغان . باشقۇ ئىككىسى بەدىنگە مىکرو ئورگانىزىملارنىڭ تاراپ كەتكەنلىكتىن ئۆلگەن .

3- زەكەر راڭنىڭ ئالدىنى ئىلىش : تەتقىقاتلار بىرلىككە كەلدىكى ، زەكەر راڭى خەتنىسى قىلىنغان كىشىلەرنىڭ ئارىسىدا دىگۈدەك مەۋجۇت ئەمەس ، لىكىن خەتنىسى قىلىنمىغانلارنىڭ ئارىسىيەكى نسبىت بولسا ئاز ئەمەس . ئامېرىكىدا خەتنىسى قىلىنغانلارنىڭ زەكەر راڭغا گىرىپتار بولۇش نسبىتى نۆل ، ھالبۇكى خەتنىسى قىلىنمىغا ئاھالىلەرنىڭ ھەر 100 مىڭدا 2.2 بولۇپ ، ئۇ يەردە راڭنىڭ ئەھۋالى ھەر يىلى 750 بىلەن 1000 ئىلەن ئارىسىدا بولغان . ئەگەر ئاھالىلەر خەتنىسى قىلىنمىغان بولسا ، كىسەللەرنىڭ سانى 3000 گە يتىدۇ . جوڭگو ، ئۇگاندا ، پۇرتورىكoga ئوخشاش خەتنىسىنى قىلمайдىغان دۈلەتلەرددە زەكەر راڭى ئەرلەر گىرىپتار بولىدىغان بارلىق راڭلارنىڭ ئىچىدە 12 % دىن 22 % گچە ئىگلەيدۇ . ھەمدە ئۇ ئىنتايىن يۇقۇرى نسبىت .

4- جىنسىي كىسەللەكلەر : تەتقىقاتچىلار شۇنى بايقدىكى ، جىنسىي مۇناسىۋەت ئارقىلىق (كۆپىنچە زىنا-پاھىشە ۋە بەچىۋازلىق سەۋەبىدىن) يۇقىدىغان جىنسىي كىسەللەكلەر خەتنىسى قىلىنمىغانلارنىڭ ئارىسىدا ناھايىتىمۇ خەتەر ۋە زور دەرىجىدە تارقىلىدۇ ، بولۇپىمۇ ھەرپىس ، يۇماشاق قىچىشىش ، سىفلس ، كاندىدا ، گونورىبا ۋە جىنسىي ئەزا خورەكلىرى . بۇ يەردە يەنە خەتنە قىلىشنىڭ ئۇلارنىڭ خەتنىسىنى قىلمىغان قۇرداشلىرىغا نسبەتەن ئېيتقاندا ، ئەيدىز بىلەن يۇقۇملىنىش ئىھتىماللىقىنى ئازايىتىغانلىقىنى تەكىتەيدىغان بىر قانچە ھازىرقى زامان تەتقىقاتلىرى بار . بىراق بۇ خەتنىسى قىلىنぐۇچىنىڭ ئەيدىز بار كىشى بىلەن جىنسىي مۇناسىۋەت ئۆتكۈزۈش نەتىجىسىدە ئەيدىز بىلەن يۇقۇملىنىش ئىھتىماللىقىنى يوققا چىقارمايدۇ . خەتنە قىلىش ئۇنىڭ ئالدىنى ئاللامايدۇ ، ھەمدە بۇ نۇرغۇنلىغان جىنسىي كىسەللەردىن زىنا-پاھىشە قىلىش ، قالايمىقان جىنسىي مۇناسىۋەت ، بەچىۋازلىق ۋە باشقۇ يېرگىنىشلىك ھەركەتلەردىن يېرالقىلىشىشتىن باشقۇ ھەقىقىي يولى يوق . [بۇنىڭدىن بىز ئىسلام قانۇنىڭ زىنا ۋە بەچىۋازلىقىنى ھارام قىلىشتىكى ھىكمىتىنى بىلەلەيمىز .]

5- خوتۇنىنىڭ بالاياتقۇ بويىنى راڭدىن ساقلاش : تەتقىقاتچىلار شۇنىڭغا دىققەت قىلىدىكى ، خەتنىسى قىلىنغان ئەرلەرنىڭ خوتۇنلىرى خەتنىسى قىلىنمىغان ئەرلەرنىڭ خوتۇنلىرىغا قارىغاندا بالاياتقۇ بويىنى راڭغا گىرىپتار بولۇش خەترى ئاز .

[د. مۇھەممەد بارنىڭ **خەتنە قىلىش** ناملىق كىتابى 76-ب دىن ئىلىندى .] ھەمە ئاللاھ ياخشى بىلىدۇ .
[پايدىلانغان ماترىيال : پروفېسسور ۋايىزۋەل ، ئامريكا ئائىلە دوختۇرى ژۇرنالى ، 1991-يىلى ، 41-سانىدا نەشر قىلىنغان .
پېشىۋا مۇھەممەد سالىھ مۇنەججىد